

Naši dopisi.

V Gorici 6. junija. — V naši nadškofiji je navada, da, kedar se deli sakrament sv. birme, gredó nadškof od birmanca do birmanca po cerkvi, letos so naš prevzvišeni knez zaradi starosti prvič pred oltarjem sedé birmovali. Bilo je včeraj samo dopoldne v prvostolnici cerkvi 600 otrok birmanih; še nikdar se ni birmavanje tako pozno (še le ob 2¹/₄ uri popoldne) končalo. Popoldne in danes pa ni bilo veliko birmancev. — Tudi v 1. volilnem razredu sta izvoljena v mestno starešinstvo kompromisovca (gg. Vilh. vitez Ritter in dr. Perko); nasprotna stranka („Independente“ jo imenuje „narodno-liberalno“) je dosegla le okoli 50 glasov. — Za popravo samostanskega vrta na Kostanjevici, ki se je predlanskim zaradi prevelike moče pogreznil, podaril je presv. cesar 500 gold. — Na mesto prof. Alpi-a je prišel za kornega vikarija v prvostolnico g. Karol Baubela, dosedaj katehet pri Uršularicah. — To je spet veselje za stare in mlade otroke v Gorici, da „arlekin“ in „fakanapa“ uganjata od sabote sem svoje burke v Reccardinovem marionetnem gledišči. Ker so „deske, ki imajo svet pomeniti“, prav meni nasproti, imel bom lepo — mnogokrat neljubo — priliko, pečati se z raznoterimi tihimi studijami.

Prem 2. junija. — Včeraj popoldne ob 3/4 na šesto uro vžgalo se je bilo gospodarsko poslopje Jožeta Žiberna, po domače Zarmana h. šte. 21 v Čeljah, al ogenj razširil se je v četrti uri še čez osem drugih poslopij tako, da so zgorela Jožetu Vičiču, Matevžinu h. šte. 8, Antonu Kirnu, Merkozicu h. šte. 9, in Jakobu Kirnu, Ulčarju, h. šte. 11 samo gospodarska poslopja, Mihaelu Gustinčiču, Juratu h. šte. 7 Jožetu Kirnu, Piškovcu h. šte. 10 in prvo imenovanemu h. šte. 21 pa hiše z gospodarskimi poslopji vred. Krito bilo je vse s slamo. Ko je ogenj nastal, ni bilo v celi vasi razen nekoliko žensk, starih betožnikov obojega spola in pa otrok skoraj nobenega človeka doma, ker je bilo vse dela zmožno po svojih opravilih na polju in drugod. K sreči bil je sam Bog prinesel dva žandarja ravno pred ognjem iz Podgrada (Castelnuovo) v Čelje. Ta dva vrla možaka znesla in otela sta iz dveh hiš bila vse škrinje in drugo, kar se je v hitrici dalo. Njuni imeni ste: Josip Otava, vodja, in pa Ignacij Vodopivec. Ko so ljudje od vseh krajev prihiteli, vzdrževala sta strogi red pri gašenju. Hvala jima! Tudi domači gospodje žandarji bili so iz nad 2 uri oddaljene Bistrice na kraj ognja prišli, a tedaj bila je uže vsa nevarnost po večjem minula. Zavarovani so vsi pogorelci: pet v Gradcu, a eden pa pri „Slaviji“ za nekolike zneske. Potrebni so vsi podpore, a med njimi ima pa Ulčar skoraj gotovo največjo škodo, ker mu je pogorelo tudi veliko vinske posode in družega orodja. Naj bi se pač kaj blagih dobrotnikov našlo v podporo onesrečenim! Huda je res: lansko leto toča, predlanskim druge vremenske uime, a sedaj pa še ogenj! Škoda vsa ceni se na do 6000 gold. Ogenj so zapalili li otroci. Rant.

Iz Škofje Loke 5. jun. (Ponovljena prošnja o mojem travniškem močilu.) V „Novicah“ št. 43. in 46. lanskega leta sem svoje močilo za travnike naznanil, pa dozdaj sta se še le dva za to oglasila. 28. decembra lanskega leta sem na poziv sl. centralnega odbora c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani močilo in pa popis tega stroja izročil, da bi ga sl. močvirski odbor presodil, a dozdaj niso „Novice“ nobene razsoje razglasile, zato prosim pospeševalce kmetijstva, naj pridejo moja močila v delovanju pogledat, da se z lastnimi očmi prepričajo o nezmerni koristi tega stroja, o katerem lahko rečem, če bi vsak stroj le 10 centov vsako

leto mrve več prinesel, se bo po takem na Kranjskem čez tristo tisoč centov vsako leto mrve več nakosilo. Zato ponavljam prošnjo, naj bi vsaj nekateri duhovni, učitelji in umni kmetovalci to močilo in mrvo na travniku prišli ogledat. Vsacemu, kdor bo moje močilo za koristno spoznal in ima pripraven kraj, rad sam vse vrediti hočem.

Š. Kosmač.

Novomesto 5. junija. (Iz naše podružnice kmetijske.) Pri kmetijski podružnici naši se je ustanovil poseben odsek za ubrambo vsakovrstnih trtnih boleznih zlasti one, ki jo učiniti zamore trtna uš. Udje odseka so: Ogulin Anton kot predsednik, Derganc Anton in pa Kastelic Franjo stareji. Odsek je poseben oddelek kmetijske podružnice novomeške, on mora poročati periodično enkrat v mesecu od 1. maja do zadnjega oktobra, v posebnih slučajih pa izvanredno o svojem delovanju kmetijski podružnici, deluje pa samostojno v svojem delokrogu; na vzunaj zastopa ga njegov predsednik. Nalog odseku prvi je ta, da ubrani vinske trte vsakovrstnih trtnih boleznih, zlasti mora paziti pa na to, da ne zatrosi se v naše vinograde trtna uš, da podučuje posestnike vinogradov v tem, kako se spoznajo trtne bolezni sploh, kako ravnati s trtami po trtni uši pokončanimi in kako temu mrčesu v okom priti. — Odsek začel je svoje delovanje prve dni t. m.

Dr. Albin Poznik,   Anton Derganc,
načelnik podružnice.   tajnik.

Iz Gojzda pri Kamniku. — Pri volitvi županstva 8. dne t. m. je bil za župana izvoljen Šimen Kladnik iz Zagarjevega, — za svetovalca sta bila pa izbrana Lovro Urh iz Gojzda in Martin Repanšek iz Kališ.

Iz Vinjega Vrha pri Črnomlju. — Pri volitvi županstva 22. dne u. m. bil je za župana izbran Lovro Skala iz Vinjega Vrha, — za svetovalca bila sta pa izvoljena Valentin Malnerič iz Kroke in Janez Klemenčič iz Stranske Vasi.

Iz Litijskega okraja. — Zadnji čas bile so v našem okraju tri volitve občinskega starešinstva. Izvoljeni bili so v Veliki Loki za župana Josip Svet iz Velike Loke, — za svetovalca pa Andrej Slana iz Male Loke in Andrej Marinčič iz Žalne; — na Muljavi za župana Josip Špendal iz Polja, — za svetovalca pa Janez Zajc iz Muljave in Josip Erjavec iz Velikih Gumpolj; — v Praprečah za župana Franc Smolič iz spodnjih Prapreč za župana, — za svetovalca pa Janez Gore in Franc Jarm, oba iz spodnjih Prapreč, in pri volitvi v Križni Vasi za župana Janez Erjavec iz Križne Vasi, — za svetovalca pa Anton Zupančič iz Zavrtač in Janez Erjavec iz Križne Vasi.

Iz Ljubljane. — Mirno porazumljenje med strankami se zadnji čas povsod v Avstriji čedalje bolj razprostira. Tudi v Ljubljani se je zdaj, ko imamo na čelu deželne vlade velečastitega gosp. A. Winklerja, zgodilo, kar poprej nismo doživeli veliko let ne, namreč to, da v mestnem odboru narodni stranki nasprotna večina je vendar za podžupana enoglasno (le dva nepoboljšljiva nasprotnika, katerih imeni vsak lahko ugane, sta prazna volilna lista oddala), volila narodnega trgovca g. Fr. Fortunó po kompromisu, po katerem, kakor slišimo, bode o volitvi predsedstva za trgovinsko in obrtnijsko zbornico narodna večina volila za podpredsednika moža nasprotne stranke. Tako porazumljenje, ki ne oškoduje narodnih naših pravic, gotovo dobro dé vsacemu, kdor v neprestanem strankarskem boju ne išče blagra deželnega in državnega, in gotovo bode to tudi dober vtis naredilo na Dunaji, kjer se sedanje ministerstvo čedalje bolj utrjuje s svojim blagim načelom: „vsacemu narodu svoje!“

— (V seji mestnega zbora 3. dne t. m.) se je po novih mestnih volitvah vršila volitev podžupana in

raznih odsekov. Za podžupana je bil — vsled dogovora odbornikov narodne stranke z odborniki ustavovne stranke (dva volilna lista sta bila brez imena) — enoglasno za podžupana voljen trgovec gosp. Franc Fortuna. V tej seji je bilo sklenjeno, da se ima pri mestni policiji nastaviti četovodja (policajwachtmeister) s plačo 500 gold. Dr. Zarnik in Regali sta nasvetovala, naj bi se policaji pomnožili vsaj za 4 može, kar pa ni obveljalo. Pasji davek bode povišan od 1. januarja leta 1882. na 4 gold., dr. Zarnik je v namen, da bi se zmanjšalo število psov, nasvetoval 7 gold., kar ni bilo sprejeto. Lasnik in Regali sta nasvetovala, naj bi bili psi, ki so za stražo pri samotnih hišah, davka prosti; to je obveljalo.

— (Zbornica trgovinska in obrtnijska) razpisuje volitev predsednika in podpredsednika na 10. dne t. m. (v petek) popoldne ob 6. uri v magistratovi dvorani ter vabi odbornike v dotično sejo.

— (Družba kmetijska) je une dni poslala sl. zbornici poslancev prošnjo, naj se potegne za to, da se naši mlinarji in kmetovalci (to je, mlinarji in kmetovalci avstrijski) rešijo novih nadlog, v katere jih spravlja to, da sila veliko tuje moke posebno iz Nemčije dohaja brez colnine v Avstrijo, ta tuja vvoznja pa spodriva domačo moko, in ker mlinarji domačega blaga ne morejo prodati, zaostaja tudi domačim kmetovalcem njihov pridelek žita, tako pa je škoda mlinarjev sklenjena s škodo kmetovalcev. Pa še drug udarec avstrijskim mlinarjem žuga od nemškega državnega kancelarja Bismarcka, kajti ta prisrčni „prijatelj“ Avstrije predlaga zdaj nemškemu „Bundesrathu“, naj se colnina za tujo moko, ki se v Nemčijo vpelje, povikša na 3 marke. Po takem je vsi avstrijsko-ogerski moki pot zaprta v Nemčijo, in kaj bode posledica temu? — kaj neki kot to, da bodo Ogrji s svojo moko, katere so dozdej veliko spečali v Nemčijo, planili v naše (avstrijske) dežele in tu zatirali našo kupčijo. Čez vse to pa pride še to, da nemška moka sme brez cola v naše cesarstvo. Tako so naši (avstrijski) mlinarji — in po njih naši kmetovalci, ki žito pridelujejo, od dveh strani v hudi stiski! Z ozirom na vse to je naša družba kmetijska, pozvana od „skupščine avstrijskih mlinarjev na Dunaji“ vložila peticijo sl. zbornici poslancev, naj 1) dela na to, da se tolikošna colnina, kolikoršna je nemška, za vvoznjo tuje moke pobira na vseh avstrijsko-ogerskih mejah, in 2) naj se odstranijo tiste tarife na železnici, po katerih ogerski mlinarji svojo moko cenejše vozijo v avstrijske dežele.

— (Iz seje močvirskega odbora 27. maja.) Vdeležilo se je te seje, kateri je predsedoval g. Peruzzi, 15 udov in deželnega odbora namestnik g. Dežman. — Predsednik poroča, da so inženirji: Vilh. Plenker, Viktor Domaževski, Ferd. Klemenčič, Ivan pl. Podhagški in Gabriel Vicentini ponudbe izročili za preiskavo in za izvršitev črteža o zboljšanju močvirja. C. kr. deželna vlada je ponudbe poslala sl. ministerstvu kmetijstva, katero ima pravico, pripravnega inženirja izbrati. — Po tem je prišel v razpravo odpis sl. ministerstva kmetijstva o onem važnem vprašanju: je li jez v Udmatu odtoku močvirskih vodá škodljiv ali ne? Po mnenji ministerstva ovira Udmatski jez odtok na močvirje dotekajočih vodá ter je zato vspešnemu obdelovanju škodljiv; zato naj se podere, vendar pa dotični fabriki toliko odloga za to dovoli, da med tem časom more stroje premeniti. Po obširni razpravi ministerskega odpisa, pri kateri so gospodje Dežman, mestni župan Lašan in pa odbornik gosp. Stedry za obstanek jezú se potezovali, odbornik Borštnik pa jim nasproti krepko ugovarjal, trdeč, da je skrajni čas, da se odstrani škodljivi jez, je obveljal z veliko večino sklep, da se osu-

šenju močvirja škodljivi Udmatski jez podere, da pa naj se dá posestniku 3 mesece obroka, da potrebne premembe napravi. — Razdelitev močvirja v 14 razglednih okrajev, katerim bodo izvoljeni načelniki ali komisarji, je bila enoglasno sprejeta. Predlog za pouk močvirskih čuvajev, katerih naj se za poskušnjo na vsaki strani Ljublanice po troje nastavi, je bil po dolgi debati sprejet. Bila sta dva predloga: eden je na to meril, da bi čuvaji samo pregledovali močvirje ter pogrške in napake naznanjevali, — drugi predlog pa je zahteval, da čuvaji tudi vse manjše zavpreke v grabnih in na potih odstranijo, da torej ogledujejo in ob enem delajo. Obveljal je ta predlog. — O trebljenji Ižice je bil predsednikov predlog s tem sprejet, da se v trebljenje tega vodotoča 1000 gold. iz letošnjega naklada plača. — Konečno se je enoglasno sklenilo, da se prošnja do deželne cenilne komisije naredi, v kateri naj se temeljito dokaže, da je močvirski svet skozi in skozi najmanj za en razred previsoko v cenjen. — Ostale točke dnevnega reda obravnavale se bodo v prihodnji seji. —

— (O potovanji v Rim) poroča zadnja „Danica“, da je iz Kranjskega gotovo odmenjenih 5 duhovnov in tudi kakih 5 neduhovnov, nekaj drugih se še pričakuje. Ker je pa čas potovanja uže prav blizo in je v Rimu treba oskrbeti došlim gostom stanovanja, zato naj se vsi Slovenci, ki se hočejo udeležiti tega jako imenitnega potovanja, do 10. dne t. m. oglasijo pri g. proštu dr. Jarcu, predsedniku katol. društva v Ljubljani, ki je z dotičnim hrvatskim odborom v dogovoru. — Iz Zagreba pa se naznanja, da za potnike v Rim bode avstrijsko Lojdovo parobrodarsko društvo za 50 odstotkov potnino znižalo, državna ogerska železnica za 30 odstotkov, in enako tudi c. kr. parobrodarstvo po Donovi in Savi. To pa za čas od 14. rožn. do 15. mal. srp. Za potovanje po Laškem se bodo dobivale po razmerno nizki cení okrožne listnice (Rundreise-Billete), in v Rimu bo dovoljno število stanovanj, nekaj brezplačnih, nekaj za nizko ceno. Premožniši bodo dobivali prav pripravno stanovanje in hrano po dvakrat za 7 do 8 frankov na dan. Ako bode romarjev iz nižjih verst, se jim bode dobilo stanovanje in hrana za nizko ceno. Potreba pa bi bilo, da se do 15. rožnika oglasé — Kakor rimski časnik „Diritto“ poroča, je biskup Strossmayr telegrafično naznanil papežu, da slovanski romarji pridejo zadnje dni tega meseca v Rim. Ob enem objavlja biskup Strossmayr, da so romarji rimski uže nabrali 160.000 gold., katere o prihodu v Rim sv. Očetu poklonijo. V Vatikanu se delajo uže priprave za sprejem slovanskih popotnikov.

— Kanonika gosp. pl. Frid. Premersteina je cesar imenoval za „nerezidencijalnega kanonika“ nadškofije Olomuške na Moravskem. Ime tega kanonikata znači menda to, da dotični kanonik ni vezan na kako odločeno mesto, kjer bi moral stanovati. Kakor slišimo, sta dva taka Olomuška kanonikata, katerih dohodki pa neki niso tako obilni, kakor tistih kanonikov, ki so pravi udje konzistorija Olomuškega.

— Kozlerjev „Zemljevid zemlje slovenske“ se dobiva v Maticini pisarni po 80 krajc. Ker je odboru Maticinemu od več strani došlo vprašanje, ali ni iz zapuščine gosp. Petra Kozlerja še njegov „zemljevid“ dobiti, je odbor se obrnil do gospé vdove nepozabljivega nam rodoljuba, ki je unidan Matici izročila iztiskov.

— Oče rajncega gosp. Jurčiča, 81letni starček, je, kakor „Slov. Narod“ poroča, 4. dne t. m. na Murljavi umrl; velika žalost za svojim sinom je kolikor toliko pripomogla k smrti očetovi.

— Gosp. Josip Nolli, slavni operni pevec, ki je, kakor so Novice“ poročale, z entuzijastično pohvalo pel v Odesi, in je uni mesec tudi Magjarom v peštanskem gledališči v italijanski operi zeló dopadel, je na poti v Milano za par dni prišel v Ljubljano, čvrst na zdravju in vesel na duhu.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Po več ko polletnem trudapolnem in marljivem delovanju je 1. t. m. zbornica poslancev se zaprla. Predsednik dr. Smolka je končal zborovanje z željo, da bi po daljem oddihu poslanci okrepani se v jeseni na Dunaj vrnili. Z vspehi letošnjega zborovanja sme vlada popolnem zadovoljna biti; ne dá se tajiti, da je Taaffejevemu ministerstvu vreča res jako mila. Vlada je naslonjena na konservativno večino, katera — sedanji stan popolno poznajoč — ne tirja na vrat na nos preveč od nje, in tako se je vsaka, če tudi težavna reč primeroma gladko razmotala, akoravno ne vselej brez hudega boja z zagrizenimi protivniki vlade in zborove večine. Dovoljen je proračun (budget), dognana je vravnava zemljiškega davka. Nadjati se je, da ta postava ne bo le trden temelj daljnemu boljemu razvitku kmetijstva, marveč tudi vir, iz katerega bodo pritakali pripomočki, da se bodo dohodki in stroški državni vendar enkrat prav vredili. — No, pa tudi narodi smejo zadovoljni biti z delom svojih poslancev. Pač so dobili res nekoliko novih davkov, pa teh ne od sovražnikov, marveč od svojih prijateljev, ki so s težkim srcem privolili to, o čemer so spoznali, da ne more drugače biti. Pri tem pa so dosegli marsikaj, česar se od nobene drugačne vlade nadjati ni bilo. Res, da nikakor niso spolnjene še vse opravičene želje poslancev in narodov, še bo treba mnogo storiti za pravi duševni in materijalni razvoj narodov, al marsikaj se je vendar uže storilo — kakor so „Novice“ uže sproti poročale, sklenjena je namreč postava zoper oderuštvo, znižana je pristojbina o premaknenji dolgov na zemljiščih, ravno tako za hraulnice in posojevalnice, o tem, kako se zabrani nepošteno ravnanje zarubljenih dolžnikov — in marsikaj družega še, kar bo vsem narodom v prid. Čehi so dobili, na kar bodo gotovo ponosni, namreč svoje, to je: česko vseučilišče, s katerim je pa tudi načelo dejansko potrjeno, da vsacemu narodu gre ravnopravnost njegovega jezika. — Kaj pa naši nasprotniki? Ti gredó domov politično in moralno vsi pobiti, med seboj razdvojeni, kajti o „zedinjeni stranki“ niti ne sledú ne tirú ni. Ta stranka, ki se je prej sama imenovala „državna“ stranka, je prišla popolnem na kant, ko je komaj dve leti, kar je začela vladi zobe kazati. Hotela je upogniti vlado in državo, zdaj je pa sama razbita in pokopana. S kratka: narodi smejo zadovoljni biti z državno zbornico, ki bode v jeseni zopet začela svoje delovanje in s pomočjo njej prijazne vlade se lotila vseh onih nálog, ki so še izvršiti, da postanejo avstrijski narodi zadovoljni in po tej zadovoljnosti država krepka.

— Tudi zborovanje zbornice gospôsko, čeravno ni dovršila svojih nálog, je 3. dne t. m. minister Taaffe po naročilu cesarjevem odložil do jeseni.

— Vesel vtisek po vsem cesarstvu je v govoru presvitlega cesarja, s katerim je 1. t. m. sklenil zborovanje ogerskega zbora, naredil tisti oddelek, v katerem pravi, da so sedanje vnanje (evropske) razmere takošne, da je upanje popolno opravičeno, da se

ohrani mir sveta in da bodo vsi avstrijski narodi nemotljeni uživali njega dobrote, kajti vse vlade razodevajo dobro voljo, na mirni poti rešiti vprašanja, ki utegnejo od časa do časa prihajati na dan.“

Iz Prage. — Danes v sredo popoldne prideta cesarjevič Rudolf in cesarjevičinja Stefaniya v Prago, kjer pa za zdravja voljo ne bo nameravanega svečanostnega sprejema. Zvečer (danes) je osvečava mesta, jutri v četrtek dopoldne je predstava duhovščine, plemstva, vojakov, deželnega odbora, mestnega odbora, uradnikov, društev itd.; v petek dopoldne se bodo sprejemali darovi cesarskima gostoma poklonjena, zvečer je svečanostna predstava v gledališču nemškem, v soboto zvečer pa je gledališka predstava v narodnem gledališči; v nedeljo slovesno streljanje na mestnem strelišči.

Hrvatsko. Iz Zagreba. — Včeraj je došel „Nov.“ telegram iz Budapešta, ki veselo novico donša, da je zedinjenje vojaške granice s civilno Hrvatsko do jedne točke rešeno in bode prav kmalu s cesarskim manifestom razglašeno, ker neki ni nobenih načelnih zaprek več.

Ogersko. Iz Budapešta. — 2. dne t. m. je bilo s krajevimi prestolnim govorom, ki obeta mir svetá za dalje časa, končano 3letno zborovanje ogerskega zbora. Nove volitev poslancev bodo viharne; brez krvavih glav, kakor navadno pri Magjarih, se tudi te ne bodo vršile.

Za spominek velečast. tržaško-koperskega škofa dr. Jerneja Legata

so še dalje darovali:

Gosp. Wardo, duh. pomočnik v Trstu	2 gold. — kr.
„ Jož. Omers, duh. pom. v Trstu	2 „ — „
„ Jožef Zupan, duh. pomočnik v Tomaju	3 „ — „
„ Miha Debeljak, duh. pomočnik v Trstu	10 „ — „
„ Jožef Zeme, kurat v Trstu	2 „ — „
„ Jurij Jan, dekan in župnik v Dolini	10 „ — „
	29 gold. — kr.
K temu prej nabranih	277 „ 50 „
Skupaj	306 gold. 50 kr.

Popravek. V zadnjem listu „Novic“ na prvi strani v članku zarad tobakoreje namesto: „da si vlada pridrži pravico samoprodaje soli“, beri: „da si vlada pridrži pravico samoprodaje tobaka.“

Žitna cena

v Ljubljani 4. junija 1881.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 10 kr. — banaške 10 gold. 3 kr. — turšice 5 gold. 53 kr. — soršice 7 gold. 50 kr. — rži 6 gold. 66 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 3 kr. — ajde 5 gold. 36 kr. — ovsa 3 gold. 8 kr. — Krompir 3 gold. 3 kr. 100 kilogramov.